

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. S.22.0045.N

Jo VAN CAMPENHOUT, advocaat, in zijn hoedanigheid van schuldbemiddelaar van H. D. B., met kantoor te 1702 Groot-Bijgaarden, Robert Dansaertlaan 82, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0861.664.361,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1170 Brussel, Terhulpensesteenweg 177/7, waar de eiser woonplaats kiest,

tegen

H. D. B.,

verweerder,

in aanwezigheid van

1. **O.L.VROUW VAN TROOST vzw**, met zetel te 9200 Dendermonde, Kroonveldlaan 50, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0411.975.133,

2. **VLAAMSE BELASTINGSDIENST**, met kantoor te 9300 Aalst, Vaartstraat 16, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0316.380.841,
3. **FARYS**, met zetel te 9000 Gent, Stropstraat 1, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0200.068.636,
4. **SCARLET BELGIUM nv**, thans **PROXIMUS nv**, met zetel te 1030 Schaarbeek, Koning Albert II-laan 27, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0202.239.951,
5. **COFIDIS nv**, met zetel te 7501 Doornik, Chaussée de Lille 422, bus a, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0400.359.283,
6. **BEOBANK nv**, met zetel te 1000 Brussel, Koning Albert II-laan 2, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0401.517.147,
7. **BELFIUS BANK nv**, met zetel te 1210 Sint-Joost-ten-Node, Karel Rogierplein 11, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0403.201.185,
8. **BELGISCHE STAAT**, vertegenwoordigd door de minister van Justitie, met kabinet te 1000 Brussel, Kruidtuinlaan 50, bus 65, voor wie optreedt CCP OOST-VLAANDEREN, met kantoor te 9050 Ledeberg, Gaston Crommenlaan 6 bus 201, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0308.357.753,
9. **H. D. K.**,
10. **FLUVIUS SYSTEM OPERATOR cv**, met zetel te 9090 Melle, Brusselsesteenweg 199, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0477.445.084,
11. **L. M.**,
12. **T. L.**,
13. **ATHORA BELGIUM nv**, met zetel te 1050 Elsene, Marsveldstraat 23, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0403.262.553,
14. **EURO FIDES CREDIT MANAGEMENT nv**, met zetel te 1050 Elsene, Louizalaan 523, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0421.412.045,
15. **Christophe GLAS**, advocaat, met kantoor te 9620 Zottegem, Meerlaan 134, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0816.691.597,

tot gemeen- en bindendverklaring opgeroepen partijen.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het arbeidshof te Gent, afdeling Gent, van 11 april 2022.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft op 14 juni 2024 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Raadsheer Ilse Couwenberg heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste onderdeel

1. Krachtens artikel 1675/15, § 1, Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing, kan de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling worden uitgesproken door de rechter, aan wie de zaak, door een eenvoudige schriftelijke verklaring neergelegd ter griffie of aan de griffie verzonden, opnieuw wordt voorgelegd, op verzoek van de schuldbemiddelaar of van een belanghebbende schuldeiser wanneer de schuldenaar: 1° hetzij onjuiste stukken heeft afgegeven met de bedoeling aanspraak te maken op de procedure van gezamenlijke schuldenregeling of deze te behouden; 2° hetzij zijn verplichtingen niet nakomt, zonder dat zich nieuwe feiten voordoen die de aanpassing of herziening van de regeling rechtvaardigen; 3° hetzij onrechtmatig zijn lasten heeft verhoogd of zijn baten heeft verminderd; 4°

hetzij zijn onvermogen heeft bewerkt; 5° hetzij bewust valse verklaringen heeft afgelegd.

2. Uit de wetsgeschiedenis van de Wet Collectieve Schuldenregeling blijkt dat de opdracht van de schuldbemiddelaar onder meer erin bestaat om toezicht uit te oefenen op de naleving van de bepalingen inzake de collectieve schuldenregeling en om na te gaan of het evenwicht tussen de belangen van de schuldenaar en de belangen van de schuldeisers wordt nageleefd. Daartoe verleent voormeld artikel 1675/15, § 1, aan de schuldbemiddelaar het recht om, gedurende zijn opdracht, de rechter te verzoeken om herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de aanzuiveringsregeling, met name wanneer hij vaststelt dat de schuldenaar zich schuldig heeft gemaakt aan een of meerdere van de in die bepaling opgesomde tekortkomingen.

3. Hoger beroep kan slechts worden ingesteld door iemand die in de procedure in eerste aanleg partij is geweest als eiser, verweerder of tussenkomende partij en door de beroepen beslissing in zijn belang wordt geschaad.

4. Wanneer de schuldbemiddelaar het vorderingsrecht uitoefent dat voormeld artikel 1675/15, § 1, hem verleent om de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de aanzuiveringsregeling te vorderen, treedt hij hierbij op als partij in het geding dat over de herroeping uitspraak doet.

5. Uit de stukken waarop het Hof acht kan slaan, blijkt dat:

- de eiser op de griffie van de eerste rechter een verzoek heeft neergelegd tot herroeping van de beschikking waarbij de verweerder werd toegelaten tot de procedure van de collectieve schuldenregeling;
- de eiser een conclusie heeft neergelegd waarin dit verzoek nader werd uiteengezet en gemotiveerd;
- de eerste rechter oordeelde dat het verzoek tot herroeping ontvankelijk, maar niet gegrond was;
- de eiser hoger beroep heeft ingesteld tegen die beslissing, waarbij hij vordert om die beslissing te vernietigen en, opnieuw wijzend, de beschikking van toelaatbaarheid te herroepen.

6. De appelrechter oordeelt dat de schuldbemiddelaar het initiatief kan nemen om een verzoek tot herroeping in te dienen, maar dat dit hem geen partij maakt in het geding dat op de herroeping betrekking heeft.

De appelrechter die op grond van deze reden oordeelt dat de eiser niet beschikt over de vereiste hoedanigheid om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing in eerste aanleg die zijn verzoek tot herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid ontvankelijk maar niet gegrond verklaart, zodat het hoger beroep van de eiser niet ontvankelijk is, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

Het onderdeel is gegrond.

Tweede onderdeel

7. Wanneer de schuldbemiddelaar het vorderingsrecht uitoefent dat voormeld artikel 1675/15, § 1, hem verleent om de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de aanzuiveringsregeling te vorderen, heeft hij, wanneer zijn verzoek tot herroeping wordt afgewezen, belang bij de hervorming of de vernietiging van die beslissing in hoger beroep.

8. De appelrechter oordeelt dat de schuldbemiddelaar onafhankelijk en onpartijdig moet zijn tegenover de betrokken partijen en de schuldenaar noch de schuldeisers vertegenwoordigt zodat hij niet kan worden geacht te zijn benadeeld door een beslissing tot afwijzing van zijn verzoek tot herroeping.

De appelrechter die op grond van deze reden oordeelt dat de eiser niet beschikt over het vereiste belang om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing in eerste aanleg die zijn verzoek tot herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid ontvankelijk maar niet gegrond verklaart, zodat het hoger beroep van de eiser niet ontvankelijk is, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

Het onderdeel is gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden arrest.

Verklaart het arrest bindend aan de tot bindendverklaring opgeroepen partijen.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de zaak naar het arbeidshof te Antwerpen.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Koen Mestdagh, als voorzitter, en raadsheren Ilse Couwenberg, Bruno Lietaert, Michael Traest en Ann De Wolf, en in openbare rechtszitting van 17 februari 2025 uitgesproken door sectievoorzitter Koen Mestdagh, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Wim Vanderputten.

W. Vanderputten

A. De Wolf

M. Traest

B. Lietaert

I. Couwenberg

K. Mestdagh

VERZOEKSCHRIFT TOT CASSATIE

VOOR : De heer **Jo VAN CAMPENHOUT**, advocaat, met kantoor te 1702 Groot-Bijgaarden, Robert Dansaertlaan 82, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0861.664.361, in zijn hoedanigheid van schuldbemiddelaar van de heer H. D. B., hierna nader genoemd, hiertoe aangesteld bij beschikking van 4 mei 2018,

Eiser tot cassatie,

Vertegenwoordigd en bijgestaan door Meester **Bruno Maes**, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor in 1170 Brussel, Terhulpensesteenweg 177 bus 7, bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan;

TEGEN : 1. De heer **H. D. B.**,

Verweerder in cassatie,

IN AANWEZIGHEID VAN:

2. de vzw **OLVT**, met zetel te 9200 Dendermonde, Kroonveldlaan 50, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0411.975.133,
3. de **VLAAMSE BELASTINGSDIENST AALST**, met kantoren te 9300 Aalst, Vaartstraat 16, deel uitmakend van de Ministeries van de Vlaamse Gemeenschap, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0316.380.841, met zetel te 1000 Brussel, Havenlaan 88, bus 50,

4. de **BTW-eenheid FARYS**, met zetel te 9000 Gent, Stropstraat 1, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0630.730.325,
5. de N.V. **SCARLET BELGIUM**, met zetel te 1140 Brussel, Carlistraat 2, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0447.976.484,
6. de N.V. **COFIDIS**, met zetel te 7501 Doornik, Chaussée de Lille 422 a, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0400.359.283,
7. de N.V. **BEOBANK**, met zetel te 1000 Brussel, Koning Albert II-laan 2, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0401.517.147,
8. de N.V. **BELFIUS BANK**, met zetel te 1210 Sint-Joost-ten-Node, Karel Rogierplein 11, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0403.201.185,
9. de **BELGISCHE STAAT**, vertegenwoordigd door de Minister van Justitie, deel uitmakend van de FOD Justitie, met kantoren te 1000 Brussel, Waterloolaan 115, optredend door **CCP OOST-VLAANDEREN**, met kantoren te 9050 Ledeberg, Gaston Crommenlaan 6, bus 201, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0308.357.753,
10. mevrouw H. **D. K.**,
11. de CV **FLUVIUS SYSTEM OPERATOR**, met zetel te 9090 Melle, Brusselsesteenweg 199, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0477.445.084,
12. de heer L. **M.**,
13. de heer T. **L.**,
14. de N.V. **GENERALI BELGIUM**, thans de N.V. **ATHORA BELGIUM**, met zetel te 1050 Elsene, Marsveldstraat 23, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0403.262.553,

15. de N.V. **EUROFIDES**, met zetel te 2950 Kapellen, Antwerpsesteenweg 144, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0448.730.116,

16. de heer Christophe **GLAS**, advocaat, met kantoor te 9620 Zottegem, Meerlaan 134, ingeschreven in de Kruispuntbank der ondernemingen onder nummer 0816.691.597,

Verweerders in cassatie, minstens partijen opgeroepen in gemeen- en bindendverklaring van het tussen te komen arrest.

* *

*

Aan Mevrouw de Eerste Voorzitter en de Heer Voorzitter van het Hof van Cassatie,

Aan de Dames en Heren Raadsheren in het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser tot cassatie heeft de eer aan de beoordeling van Uw Hof voor te leggen het arrest van 11 april 2022, gewezen door de negende kamer van het Arbeidshof Gent, afdeling Gent (2021/AG/214).

FEITEN EN VOORAFGAANDE PROCEDURE

1. Het geschil had betrekking op de eventuele herroeping van de collectieve schuldenregeling waartoe eerste verweerder was toegelaten bij beschikking van 2 februari 2017 van de Raadkamer van de Arbeidsrechtbank Gent, afdeling Dendermonde.

Met een beschikking van 4 mei 2018 werd de oorspronkelijke schuldbemiddelaar vervangen door eiser.

Een vonnis van 10 april 2019 bekrachtigde de minnelijke aanzuiveringsregeling die was overeengekomen, met een looptijd van zeven jaar.

2. Aangezien eerste verweerder zich niet gedroeg zoals van een voorzichtig schuldenaar in een collectieve schuldenregeling mag worden verwacht (en onder meer enkele zware

verkeersboetes had opgelopen) verzocht eiser op 28 oktober 2018, conform artikel 1675/15 van het Gerechtelijk Wetboek, om een herroeping van de toelating tot de collectieve schuldenregeling.

Na een tussenvonnis van 21 april 2021 oordeelde de Arbeidsrechtbank Gent, afdeling Dendermonde, kamer D7, bij vonnis van 7 juli 2021 dat de vraag tot herroeping ontvankelijk was, doch ongegrond.

Eiser tekende hiertegen hoger beroep aan, doch de negende kamer van het Arbeidshof Gent, afdeling Gent oordeelde in het thans bestreden arrest dat het hoger beroep niet ontvankelijk was bij gebrek aan hoedanigheid en belang in hoofde van eiser.

3. Tegen dit arrest wenst eiser volgend cassatiemiddel aan te voeren.

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen

- artikelen 17, 18, 1675/2, eerste lid, 1675/3, eerste lid, 1675/6, 1675/14, §1, 1675/15, §1, 1675/17, §2 van het Gerechtelijk Wetboek,
- voor zoveel als nodig artikelen 616 en 1050 van het Gerechtelijk Wetboek.

Aangevochten beslissing en motivering

Na te hebben vastgesteld dat

- (1) eerste verweerder op 25 april 2017 werd toegelaten tot de collectieve schuldenregeling;
- (2) eiser bij beschikking van 4 mei 2018 werd aangesteld ter vervanging van de oorspronkelijke schuldbemiddelaar;
- (3) het vonnis van 10 april 2019 akte nam van het akkoord over een minnelijke aanzuiveringsregeling met een looptijd van 7 jaar;
- (4) eiser op 28 oktober 2020 een verzoek indiende om de herroeping van de toelating tot de collectieve schuldenregeling uit te spreken;
- (5) na een tussenvonnis van 21 april 2021, de arbeidsrechtbank Gent, afdeling Dendermonde (kamer D7) in het vonnis van 7 juli 2021 het verzoek tot herroeping ontvankelijk doch ongegrond verklaarde;
- (6) dit laatste vonnis ter kennis werd gebracht bij aangetekend schrijven van 9 juli 2021;

- (7) eiser met een verzoekschrift van 8 september 2021 hoger beroep aantekende;
- (8) eiser in hoofdorde verzocht de bestreden beslissing te vernietigen, te hervormen en de beslissing van toelaatbaarheid te herroepen, met verzoek hem taxatie te verlenen van de neergelegde kosten- en ereloonstaat en het saldo van de bemiddelingsrekening over te maken aan de Deposito- en Consignatiekas na betaling van deze staat,

verklaart het arbeidshof het hoger beroep niet ontvankelijk, op volgende gronden (arrest p. 8 e.v.):

“5.1.3. Het belang en de hoedanigheid van de schuldbemiddelaar

5.1.3.a) Artikel 17 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een rechtsvordering niet kan toegelaten worden indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen. Artikel 18 Gerechtelijk Wetboek stelt dat het belang een reeds verkregen en dadelijk belang moet zijn.

De regel dat een rechtsvordering niet kan toegelaten worden indien de eisende partij geen hoedanigheid of belang heeft om deze in te stellen, geldt ook voor de rechtsmiddelen.

Om hoger beroep in te stellen moet men als partij opgetreden zijn of vertegenwoordigd zijn in eerste aanleg (...). Het vereiste belang houdt in dat men als partij benadeeld werd door de beslissing die men bestrijdt (...).

Het hoger beroep kan bijgevolg gedefinieerd worden als een gewoon rechtsmiddel dat de wet ter beschikking stelt van de rechtszoekende om een vonnis dat in eerste aanleg is geweest, waarbij hij partij was en waardoor hij zich geschaad acht, voor een hogere rechter met volle rechtsmacht aan te vechten, teneinde de hervorming of de vernietiging van die beslissing te verkrijgen (...).

5.1.3.b) In huidige zaak kan de schuldbemiddelaar naar het oordeel van het arbeidshof niet geacht worden om te beschikken over de vereiste hoedanigheid of het vereiste belang om hoger beroep in te stellen.

De schuldbemiddelaar, aangesteld in het kader van de collectieve schuldenregeling door de arbeidsrechtbank, is geen partij in het geding dat betrekking heeft op de herroeping ervan.

Hij kan als schuldbemiddelaar het initiatief nemen om een verzoek tot herroeping in te dienen, doch dit maakt hem/haar niet tot partij (...).

Een schuldbemiddelaar moet onafhankelijk en onpartijdig zijn tegenover de betrokken partijen (art. 1675/17, §2, eerste lid Ger. W.). Hij vertegenwoordigt noch de schuldenaar, noch de schuldeisers.

In het geval er hoger beroep wordt aangetekend door een schuldenaar tegen een beslissing tot herroeping dient de schuldbemiddelaar te worden betrokken in de rechtspleging in hoger beroep, doch dit volgt uit de aard van de procedure en niet uit zijn hoedanigheid van partij in de zaak (...).

Daarenboven beschikt de schuldbemiddelaar niet over het vereiste belang om hoger beroep aan te tekenen tegen een beslissing tot afwijzing van het verzoek tot herroeping van de collectieve schuldenregeling. Hij kan niet geacht worden te zijn benadeeld door de bestreden beslissing. In de huidige zaak wordt dergelijke benadeling ook niet ingeroepen, laat staan dat zij word(t) aangetoond.

Het hoger beroep van de schuldbemiddelaar is bijgevolg niet ontvankelijk.

(...)

5.1.3.d) Besluit

Het arbeidshof besluit dat het hoger beroep niet ontvankelijk is. Dit betekent dat het niet toekomt aan het arbeidshof om te oordelen over de grond van de zaak, noch over de grieven van het hoger beroep.

De zaak blijft ingeschreven bij de arbeidsrechtbank Gent, afdeling Dendermonde (cf. art. 1675/14, §2 Ger. W.) en wordt daar voortgezet.

(...)”

Grieven

1. Conform artikel 1675/2 eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek kan elke natuurlijke persoon, die geen koopman is in de zin van artikel 1 van het Wetboek van Koophandel (thans: die geen onderneming vormt in de zin van artikel I.1., eerste lid, 1° van het Wetboek van Economisch recht), indien hij niet in staat is om, op duurzame wijze, zijn opeisbare of nog te vervallen schulden te betalen en voor zover hij niet kennelijk zijn onvermogen heeft bewerkstelligd, bij de rechter een verzoek tot het verkrijgen van een collectieve schuldenregeling indienen, waarbij hij overeenkomstig artikel 1975/3, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek, onder toezicht van de rechter aan zijn schuldeisers een minnelijke aanzuiveringsregeling voorstelt.

Wanneer de rechter conform artikel 1675/6 van het Gerechtelijk Wetboek het verzoek toelaatbaar acht, wordt een schuldbemiddelaar aangesteld, die conform artikel 1675/14, §1 van hetzelfde wetboek wordt belast met de opvolging en de controle van de in de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling bepaalde maatregelen.

2. Door deze schuldbemiddelaar kan een verzoek tot herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid worden ingediend overeenkomstig artikel 1675/15, §1 van het Gerechtelijk Wetboek, waarvan het eerste lid bepaalt:

“De herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling kan worden uitgesproken door de rechter, aan wie de zaak, door een eenvoudige schriftelijke verklaring neergelegd ter griffie of aan de griffie verzonden, opnieuw wordt voorgelegd, op verzoek van de schuldbemiddelaar of van een belanghebbende schuldeiser wanneer de schuldenaar:
1° hetzij onjuiste stukken heeft afgegeven met de bedoeling aanspraak te maken op de procedure van gezamenlijke schuldenregeling of deze te behouden;
2° hetzij zijn verplichtingen niet nakomt, zonder dat zich nieuwe feiten voordoen die de aanpassing of herziening van de regeling rechtvaardigen;
3° hetzij onrechtmatig zijn lasten heeft verhoogd of zijn baten heeft verminderd;
4° hetzij zijn onvermogen heeft bewerkt;
5° hetzij bewust valse verklaringen heeft afgelegd.”

In dezen verzocht eiser op 28 oktober 2018 om een herroeping van de toelating tot de collectieve schuldenregeling waaromtrent de Arbeidsrechtbank Gent, afdeling Dendermonde, kamer D7, bij vonnis van 7 juli 2021 oordeelde dat de vraag tot herroeping ontvankelijk was, doch ongegrond.

3. Luidens de artikelen 616 en 1050 van het Gerechtelijk wetboek kan, in beginsel, tegen ieder vonnis hoger beroep worden aangetekend.

De artikelen 1675/2 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek bepalen niet dat tegen het vonnis dat conform artikel 1675/15, §1 wordt gewezen op het verzoek tot herroeping van de toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling, geen hoger beroep zou kunnen worden aangetekend.

Het vonnis tot afwijzing van het verzoek tot herroeping van de beslissing van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling is dus in beginsel vatbaar voor hoger beroep.

4. Het arbeidshof verklaarde in het thans bestreden arrest het hoger beroep van eiser, in zijn hoedanigheid van schuldbemiddelaar, niet ontvankelijk omdat hij niet over de bij de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde vereiste hoedanigheid zou beschikken en niet zou bewijzen over het vereiste belang te beschikken om hoger beroep aan te tekenen tegen een beslissing tot afwijzing van het verzoek tot herroeping van de collectieve schuldenregeling.

Conform artikel 17, eerste lid van het Gerechtelijk wetboek kan de rechtsvordering niet worden toegelaten, indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen. Artikel 18 van hetzelfde wetboek bepaalt dat het belang een reeds verkregen en dadelijk

belang moet zijn, of erin bestaat de aantasting van een ernstig bedreigd recht te willen voorkomen.

Eerste onderdeel

5. Om hoger beroep te kunnen aantekenen moet men de vereiste hoedanigheid bezitten, wat onder meer veronderstelt dat men partij was in eerste aanleg.

In een burgerlijk, tegensprekelijk geding veronderstelt dit het tot stand komen van een rechtsband, die zich in beginsel uit in het voordragen, desgevallend onder de vorm van schriftelijke conclusies, van aanspraken of verweermiddelen tegen een andere procespartij.

6. Eiser vorderde in zijn hoedanigheid van schuldbemiddelaar voor de arbeidsrechtbank de herroeping van de beslissing van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling, zoals artikel 1675/15 van het Gerechtelijk dit uitdrukkelijk aan de schuldbemiddelaar toelaat.

Deze in eerste aanleg in conclusie gemotiveerde vordering, ging in tegen de belangen van de schuldenaar, thans eerste verweerder, partij in het geding voor de arbeidsrechtbank en bijgestaan door een raadsman, die om de collectieve schuldenregeling had verzocht, en raakte aan de belangen van de schuldeisers, eveneens partij in het geding.

Eiser, in zijn hoedanigheid van schuldbemiddelaar, was bijgevolg wel degelijk partij in het geding voor de arbeidsrechtbank, dat hij zelf had ingeleid en waarbij hij conclusies indiende.

Hieraan doet geen afbreuk het feit dat de schuldbemiddelaar conform artikel 1675/17, §2, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek onafhankelijk moet zijn en onpartijdig tegenover de in de collectieve schuldenregeling betrokken partijen.

7. Het arbeidshof kon bijgevolg niet wettig oordelen dat “*de schuldbemiddelaar, aangesteld in het kader van de collectieve schuldenregeling door de arbeidsrechtbank, geen partij (is) in het geding dat betrekking heeft op de herroeping ervan*”. Het arbeidshof schendt bijgevolg de artikelen 17, 18, 1675/2, eerste lid, 1675/3, eerste lid, 1675/6, 1675/14, §1, 1675/15, §1, 1675/17, §2 van het Gerechtelijk Wetboek, en voor zoveel als nodig de artikelen 616 en 1050 van het Gerechtelijk Wetboek.

Tweede onderdeel

8. Voor het inleiden van een rechtsvordering moet de eiser het bij de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde belang bezitten.

Voor het instellen van het rechtsmiddel van hoger beroep, bedoeld bij de artikelen 616 en 1050 van het Gerechtelijk Wetboek, moet de appellant belang hebben om op te komen tegen de beslissing van de rechter in eerste aanleg.

Dit is met name het geval wanneer de appellant door de rechter in eerste aanleg geheel of gedeeltelijk in het ongelijk werd gesteld. Zelfs als de schuldbemiddelaar noch de schuldeisers noch de schuldenaar vertegenwoordigt, neemt dit niet weg dat de schuldbemiddelaar, wanneer hij oordeelt dat er gegronde redenen zijn om een herroeping te vragen van de beslissing van toelaatbaarheid van de schuldenaar tot de collectieve schuldenregeling en wanneer dit verzoek wordt afgewezen door de arbeidsrechtbank, hij het juridisch vereiste belang heeft om tegen deze voor hem ongunstige beslissing in eerste aanleg op te komen.

9. Het in hoofde van de schuldbemiddelaar vereiste belang om op te komen tegen een afwijzende beslissing van de arbeidsrechtbank op zijn vordering tot herroeping van de beslissing van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling, vereist niet dat de schuldbemiddelaar aanvoert en bewijst dat hij persoonlijk benadeeld wordt door de afwijzende beslissing van de arbeidsrechtbank.

10. Het arbeidshof kon dienvolgens niet wettig stellen dat eisers hoger beroep niet ontvankelijk was omdat hij niet over het vereiste belang beschikte aangezien hij niet kan geacht worden te zijn benadeeld door de bestreden beslissing. Het arbeidshof schendt bijgevolg de artikelen 17, 18, 1675/2, eerste lid, 1675/3, eerste lid, 1675/6, 1675/14, §1, 1675/15, §1, 1675/17, §2 van het Gerechtelijk Wetboek, en voor zoveel als nodig de artikelen 616 en 1050 van het Gerechtelijk Wetboek.

Algemeen besluit bij het middel:

11. Nu het arbeidshof zijn beslissing inzake de beweerde afwezigheid van de vereiste hoedanigheid in hoofde van eiser, en zijn beslissing inzake de beweerde afwezigheid van belang in hoofde van eiser, om hoger beroep aan te tekenen tegen het afwijzend vonnis van de arbeidsrechtbank inzake eisers verzoek tot herroeping van de toelaatbaarheid van eerste verweerder tot de collectieve schuldvordering, niet wettig rechtvaardigt, kon het niet wettig eisers hoger beroep niet ontvankelijk verklaren en schendt het de artikelen 17, 18, 1675/2, eerste lid, 1675/3, eerste lid, 1675/6, 1675/14, §1, 1675/15, §1, 1675/17, §2 van het Gerechtelijk Wetboek, en voor zoveel als nodig artikelen 616 en 1050 van het Gerechtelijk Wetboek.

TOELICHTING

1. Artikel 1675/15, §1 verleent de schuldbemiddelaar procesbekwaamheid om een herroeping van de beslissing tot toelaatbaarheid na te streven (zie Collectieve schuldenregeling, Duiding, (deel 1), Brussel, Larcier, 2015, W. Coucke, Bespreking bij art. 1675/15, nr. 2; P. Taelman en K. Broeckx, Procedurele aspecten van de collectieve schuldenregeling, in E. Dirix en P. Taelman (eds.), Collectieve schuldenregeling in de praktijk, Antwerpen, Intersentia, 1999, 73 e.v., nr. 142; Burniaux, F., Le règlement collectif de dettes: du civil au social?, Brussel, Larcier, 2011, (Les dossiers du Journal des tribunaux 82), nr. 324).

De arbeidsrechtbank verklaarde het verzoek dan ook geheel terecht ontvankelijk (vonnis van 21 april 2021).

2. Luidens de artikelen 616 en 1050 van het Gerechtelijk wetboek kan, in beginsel, tegen ieder vonnis hoger beroep worden aangetekend.

Artikelen 1675/2 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek bepalen niet dat tegen het vonnis dat conform artikel 1675/15, §1 wordt gewezen op het verzoek tot herroeping van de toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling, geen hoger beroep zou kunnen worden aangetekend.

Er kan niet worden getwijfeld aan het feit dat de schuldenaar zou kunnen hoger beroep aantekenen tegen een beslissing tot herroeping, of dat een schuldeiser zou kunnen hoger beroep aantekenen tegen een beslissing tot weigering van de herroeping.

Het arbeidshof acht het hoger beroep van eiser, in zijn hoedanigheid van schuldbemiddelaar, echter niet ontvankelijk bij gebrek aan belang en hoedanigheid, onder verwijzing naar de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek (arrest p. 8, nr. 5.1.3.b). Eiser zou niet als partij in de zaak kunnen worden bestempeld omdat hij als bemiddelaar optrad die zich onafhankelijk en onpartijdig moet opstellen tegenover de betrokken partijen. Bovendien zou hij niet over het vereiste belang beschikken omdat hij niet kan geacht worden te zijn benadeeld door de bestreden beslissing, en dergelijke benadeling ook niet wordt ingeroepen of aangetoond.

Beide deelbeslissingen zijn voor kritiek vatbaar.

3. Om hoger beroep te kunnen aantekenen moet men partij zijn geweest in eerste aanleg (K. Broeckx, Het recht op hoger beroep en het beginsel van de dubbele aanleg in het civiele geding, Antwerpen, Maklu, 1995, nr. 433), wat veronderstelt dat een rechtsband is tot stand gekomen die zich in beginsel uit in het voordragen van conclusies waarin aanspraken of verweermiddelen tegen een andere partij worden geformuleerd (zie Cass. 10 oktober 2002, Arr. Cass. 2002, 2115; G. Closset-Marchal en J.-Fr. Van Drooghenbroeck, Les voies de recours en droit judiciaire privé, Brussel, Bruylant, 2009, nrs. 139-141).

Gelet op het feit dat eiser in eerste aanleg de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid vorderde (wat ook in conclusie werd uiteengezet en gemotiveerd) en dit ingaat tegen de belangen van de verzoeker in collectieve schuldenregeling (de heer D. B., die ook door een raadsman werd bijgestaan), volstaat dit om te stellen dat de schuldbemiddelaar partij in eerste aanleg was en bijgevolg de vereiste hoedanigheid had om eventueel hoger beroep aan te tekenen tegen een afwijzende beslissing.

Ook K. Broeckx en B. De Groote (Hoger beroep tegen een herroepingsbeslissing inzake collectieve schuldenregeling : vergeet de schuldbemiddelaar niet !, noot bij Cass. 4 september 2003, R.W. 2004-2005, 101 e.v.) stellen dat de schuldbemiddelaar als partij in de zaak moet worden beschouwd. Zij merken terecht op (nr. 5):

“Het standpunt van de schuldbemiddelaar, die vaak precies degene is die het verzoek tot herroeping bij de beslagrechter (thans: de arbeidsrechtbank) heeft ingediend om een van de redenen vermeld in art. 1675/15 Ger. W., bij de beoordeling van dit verzoek hetzij in eerste aanleg, hetzij in hoger beroep, is essentieel. Hij is de bemiddelaar, de go-between tussen de schuldenaar(s) en de schuldeisers, die de hele procedure van het begin tot het einde benaarstigt en opvolgt. (...)”.

4. Voor het instellen van het rechtsmiddel van hoger beroep moet de appellant ook belang hebben om op te komen tegen de beslissing van de eerste rechter (Laenens, J. e.a., Handboek gerechtelijk recht, Antwerpen, Intersentia, 2020, nr. 1537), wat betekent dat zijn belangen moeten geschaad zijn door de beslissing in eerste aanleg.

Welnu, dat de belangen van eiser, als schuldbemiddelaar, werden geschaad door de beslissing in eerste aanleg, ligt voor de hand, nu zijn verzoek tot herroeping van de toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling werd verworpen...

Zo stelt men dat *“dit uiteraard het geval (is) (met name dat de belangen worden geschaad door de beslissing van de eerste rechter) wanneer de appellant geheel of gedeeltelijk in het ongelijk werd gesteld door de eerste rechter. (...)”* (Laenens, J. e.a., o.c., l.c.; Vanlersberghe, P., Belang vereist voor het instellen van een ontvankelijk hoger beroep, noot bij Cass. 15 september 2006, R.A.B.G. 2006/18, p. 1380 e.v., 1383, nr. 1).

Dit belang mag dus niet louter bekeken worden vanuit het oogpunt van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek, die specifiek betrekking hebben op de toelaatbaarheid van een rechtsvordering.

Zo stellen A. Hoc en J.-F. Van Drooghenbroeck (Droit judiciaire, T. 2, Vol. 2, Voies de recours, Brussel, Larcier, 2021, 9.50) dat de vereiste van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek *“revêt ici un sens plus spécifique et suppose que la partie démontre que la décision rendue lui a causé un grief ou, pour le dire autrement, lui a causé un préjudice, auquel l’appel serait susceptible de remédier »*. Deze auteurs vervolgen :

« Ce grief peut être de nature matérielle, dans l’hypothèse où la décision rendue a causé un préjudice, matériel ou moral, à celui qui s’en prévaut, ou être de nature procédurale,

lorsqu'il résulte d'une différence entre ce qui avait été demandé et ce qui a été accordé finalement par le juge. »

Ook G. Closset-Marchal en J.-Fr. Van Drooghenbroeck (Les voies de recours en droit judiciaire privé), Brussel, Bruylant, 2009, nr. 143) wijzen hierop. Na er te hebben op gewezen dat het belang een vereiste is voor elke vordering, in eerste aanleg of in hoger beroep, preciseren zij:

“Cependant, l'intérêt requis du demandeur au premier degré se distingue de celui requis de l'appelant. Alors que le demandeur doit démontrer qu'il détient un avantage personnel à obtenir l'objet de sa demande, l'appelant doit établir le préjudice que lui cause la décision entreprise. L'intérêt pour former appel s'analyse donc par rapport aux griefs que la partie appelante formule à l'égard de la première décision. »

Ook deze auteurs wijzen erop (nr. 144) dat *“l'appel est recevable, sans discussion, quand l'appelant a succombé en première instance, soit qu'il a été condamné par la décision incriminée, soit qu'il n'a pas obtenu le bénéfice intégral de ses conclusions, sans qu'il soit tenu compte de l'attitude de l'appelant lors de la procédure au premier degré. »*

K. Broeckx (Het recht op hoger beroep en het beginsel van de dubbele aanleg in het civiele geding, Antwerpen, Maklu, 1995, nr. 112) stelt zelfs :

“Het is juist te stellen dat de algemene toelaatbaarheidsvereisten van de art. 17 en 18 Ger. W. enkel gelden voor de rechtsovereenkomst, zowel in eerste aanleg als in hoger beroep, terwijl het belang vereist voor de toelaatbaarheid van het hoger beroep een autonome toelaatbaarheidsvoorwaarde is.”

In deze zaak lijkt het arbeidshof al te zeer te hebben gefocust op de afwezigheid van een materieel belang in de zin van een persoonlijk nadeel. Ook al is het correct dat de schuldbemiddelaar noch de schuldeisers noch de schuldenaar vertegenwoordigt, neemt dit niet weg dat hij, wanneer hij oordeelt dat er gegronde redenen zijn om een herroeping te vragen van de beslissing van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling en wanneer dit verzoek wordt afgewezen door de arbeidsrechtbank, hij belang heeft om tegen deze negatieve beslissing op te komen. Het zou overigens ongerijmd zijn dat de wetgever zou hebben geoordeeld dat de schuldbemiddelaar wel om de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid mag verzoeken (waarvoor, gelet op de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek, belang is vereist), doch geen hoger beroep zou mogen aantekenen tegen een afwijzende beslissing (omdat daarvoor dan geen belang meer zou bestaan).

5. Het tweede onderdeel van het middel wordt niet in ondergeschikte orde aangevoerd, maar dient samen met het eerste onderdeel te worden in acht genomen.

OM DEZE REDENEN

Besluit ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, voor eiser, dat het uw Hof behage de bestreden beslissing te vernietigen, de zaak en partijen te verwijzen naar een ander arbeidshof, kosten als naar recht.

Brussel, 4 juli 2022.

Voor eiser tot cassatie,
zijn raadsman
Bruno Maes, verhinderd,

Caroline De Baets
Advocaat bij het Hof van Cassatie